

Grzegorz Jędro, Marcin Bocheński, Paweł Czechowski, Maciej Kosmala,
Sławomir Rubacha, Dariusz Stepek

LICZNE STADA SIEWEK ŻŁOTYCH *PLUVIALIS APRICARIA* I CZAJEK *VANELLUS VANELLUS* NA ZIEMI LUBUSKIEJ

Numerous flocks of Golden Plover *Pluvialis apricaria* and Lapwing *Vanellus vanellus* in Lubuska Land

W latach 2002-2004 prowadząc regularne obserwacje ptaków w dolinie Odry koło Bieganowa (gm. Cybinka, woj. lubuskie) spotkano jednolite stada siewek złotych *Pluvialis apricaria* liczące: 24.03.2002 i 19.03.2004 – 1000 osobników oraz 27.03.2003 – 1500 ptaków. Dodatkowo 500 siewek widziano już 08.02.2004, co jest bardzo wczesną obserwacją, wyprzedzającą o około miesiąc szczyt wiosennej migracji siewek złotych w kraju (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Ptaki najczęściej przebywały na dość rozległym pastwisku graniczącym z polami uprawnymi.

W tym samym miejscu w roku 2003 obserwowano także duże stada czajek *Vanellus vanellus*, liczące odpowiednio: 16.03. – 5000, 27.03. – 7000 i 14.04. – 8300 ptaków.

Zarówno siewka złota, jak i czajka są regularnie przelotnymi gatunkami w Polsce w okresie wędrowki wiosennej i jesiennej. Podczas wędrowki jesiennej tworzą większe koncentracje, liczące czasami kilka tysięcy ptaków w przypadku siewki złotej i kilkanaście tysięcy w przypadku czajki. Wiosną tworzą mniejsze zgrupowania i jedynie w północnej i wschodniej części kraju spotykano stada siewek złotych liczące ponad 1000 os. (maksymalnie 1300 ptaków) i stada czajek do 6000 ptaków w Rzeszowskiem (Bednorz et al. 2000, Dyrzcz et al. 1991, Jermaczek et al. 1995, Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Dodatkowo w dniach 13. i 21.04.2002 na polach w okolicach wsi Giżyn w południowo-zachodniej części jez. Miedwie (woj. zachodniopomorskie) obserwowano stado około 3000 siewek złotych (S. Guentzel, Z. Kajzer, M. Maniakowski, M. Sołowiej, P. Stańczyk – inf. pisemna).

Obserwowane stada są największymi koncentracjami tych gatunków na Ziemi Lubuskiej (Jermaczek et al. 1995) i jednymi z większych na terenie Polski w okresie wiosennym (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

LITERATURA

- BEDNORZ J., KUPCZYK M., KUŹNIAK S., WINIECKI A. 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- DYRCZ A., GRABIŃSKI W., STAWARCZYK T., WITKOWSKI J. 1991. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski, Zakład Ekologii Ptaków, Wrocław.
- JERMACZEK A., CZWAŁGA T., JERMACZEK D., KRZYŚKÓW T., RUDAWSKI W., STAŃKO R. 1995. Ptaki Ziemi Lubuskiej: monografia faunistyczna. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyrodników, Świebodzin.
- TOMIAŁOJĆ L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Summary

In the springs of 2002-2004 numerous flocks counting 1000-1500 individuals of Golden Plover *Pluvialis apricoria* as well as numerous flocks of Lapwing *Vanellus vanellus* were recorded in the meadows of the River Odra valley near Bieganów (Lubuska Land). The recorded flocks are the highest concentrations of the species in Lubuska Land and one of the highest in Poland for the spring passage.

Zbigniew Kajzer, Łukasz Ławicki, Paweł Czechowski, Marcin Bocheński

**OBSERWACJE NOWYCH DLA ZIEMI LUBUSKIEJ GATUNKÓW
Z RODZINY PLISZKOWATYCH MOTACILLIDAE
W PARKU NARODOWYM „UJŚCIE WARTY”**

W ostatnich latach na terenie rezerwatu Słońsk, leżącego obecnie w granicach Parku Narodowego „Ujście Warty” dokonano stwierdzeń trzech, nowych dla Ziemi Lubuskiej, gatunków ptaków z rodziny pliszkowatych: świergotka rdzawogardłego *Anthus cervinus*, świergotka nadmorskiego *Anthus petrosus* oraz pliszki cytrynowej *Motacilla citreola*. Obserwacje podlegające weryfikacji przez Komisję Faunistyczną uzyskały jej akceptację.

Świergotek rdzawogardły. Pierwszej obserwacji tego gatunku dokonano 28.09.00, kiedy to na terenie rezerwatu stwierdzono łącznie 7 osobników. Odzywające się charakterystycznym głosem ptaki, obserwowano w stadkach świergotków łąkowych *Anthus pratensis* (ZK). Kolejne trzy stwierdzenia tego gatunku odnotowano w okresie wędrówki wiosennej i dotyczyły one ptaków w szatach godowych. Pojedynczego samca spotkano 12.05.03 (ZK), dwa ptaki 9.05.04 (PCz, MB) oraz ponownie 1 ptaka 11.05.04 (ZK). Są to pierwsze stwierdzenia świergotka rdzawogardłego na Ziemi Lubuskiej (Jermaczek et al. 1995). Dotychczasowy brak stwierdzeń tego gatunku w tym regionie należy tłumaczyć małą liczbą obserwatorów penetrujących odpowiednie środowiska, a także słabą znajomością cech diagnostycznych, w tym głosu.

Świergotek nadmorski. W dniach 11.11-1.12.01 obserwowano pojedynczego ptaka na kamienistych i piaszczystych wysepkach nad Postomią w rejonie końcowego odcinka tzw. betonki (ZK). Jest to pierwsze stwierdzenie tego gatunku na Ziemi Lubuskiej (Jermaczek et al. 1995). Świergotek nadmorski jest regularnie, zwykle jednak nielicznie, obserwowany w okresie od jesieni do wiosny na polskim wybrzeżu Bałtyku, natomiast w głębi kraju pojawia się sporadycznie (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

Pliszka cytrynowa. 18.06.04 obserwowano nie w pełni dojrzałego samca na podmokłych pastwiskach we wschodniej części rezerwatu (ZK, ŁŁ). Mimo odpowiedniego biotopu i pory obserwacji przypadającej na okres lęgowy tego gatunku, ptak nie wykazywał żadnych zachowań lęgowych i po kilku minutach odleciał. Niniejsza obserwacja jest pierwszym stwierdzeniem pliszki cytrynowej na Ziemi Lubuskiej (Jermaczek et al. 1995). Zasięg lęgowisk tego gatunku w Europie zmienia się dość dynamicznie, co wiąże się z jego ekspansją w kierunku zachodnim (Meissner i Skakuj 1997). W związku z tym wydaje się bardzo prawdopodobne, że w najbliższych latach